

Handläggare
Lisa Gagnerud
Telefon: 08-508 25 356**Till**
Socialnämnden
2022-09-27

Remiss av Funktionshindersråden

Svar på remiss från kommunstyrelsen DA KS 2021/1716

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på kommunstyrelsen remiss av Funktionshindersråden.
2. Omedelbar justering.

Fredrik Jurdell
socialdirektörVeronica Wolgast Carstorp
biträdande förvaltningsdirektör

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har till socialnämnden remitterat en remiss av funktionshindersråden för besvarande. I remissen framgår att kommunstyrelsen föreslår en rad förändringar i funktionshindersrådets organisering och arbetssätt. Förslagen grundar sig på en utredning som stadsledningskontoret har genomfört. Syfte med utredningen har varit att stärka delaktigheten och inflytandet för stadens råd för funktionshindersfrågor. En utgångspunkt för utredningen har varit att överväga förslag som innebär att råden får en tydligare strategisk roll när det gäller genomförandet av *Program för delaktighet och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning*. Förslagen innebär bland annat att antalet stadsdelsnämndsanknutna råd minskar från 13 till 6 men att antalet ledamöter i dessa råd ökar från 7 till 8. Förslagen innebär även nya instruktioner för rådets uppgifter. Råden föreslås få en tydligare koppling till stadens arbete med att leva upp till de mänskliga rättigheterna för personer med funktionsnedsättning.

Socialförvaltningen
Avdelningen för stadsövergripande frågorMunkforsplan 33, 6 tr
Box 44
123 21 Farsta
Telefon 08-508 25 356
Växel 08-508 25 000
lisa.gagnerud@stockholm.se
start.stockholm

Förvaltningen ställer sig bakom remissens förslag i sin helhet och anser att dessa är väl avvägda. Socialförvaltningen erfar att det exempelvis finns stadsdelsnämnder som saknar råd. En sammanslagning av stadsdelsnämndernas råd leda till att råden kan bemannas och att funktionshindersfrågor kan genomsyra arbetet i alla stadens nämnder. För socialnämndens råd innebär förslaget

främst förändrade arbetssätt. Förvaltningen menar att det är viktigt att både rådet och förvaltningen tar tillfället i akt och hittar former som bidrar till ett gemensamt lärande och kontinuerligt förbättringsarbete.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till socialnämnden remitterat en remiss av funktionshindersråden för besvarande. Remissvaret ska vara kommunstyrelsen tillhanda 2022-09-30. Remissinstanser i Stockholms stad är stadens samtliga nämnder och funktionshindersråd, Stockholms Stadshus AB, Funktionsrätt Stockholms stad samt följande brukar- och anhörigorganisationer:

- Autism och Aspbergerföreningen Stockholm,
- Delaktighet, Handlingskraft, Rörelsefrihet (DHR) Stockholm,
- FUB – för barn, unga och vuxna med intellektuell funktionsnedsättning,
- Förbundet Sveriges Dövblinda Stockholm Gotland,
- Hörselskadades förening Stockholm,
- Stockholm dövas förening, och
- Synskadades Riksförbund Stockholms stad.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningen har genomfört ett dialogmöte med funktionshindersrådet i syfte att inhämta synpunkter om förslagets konsekvenser. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 21 september 2022. Funktionshindersrådet har även haft möjlighet att behandla ärendet den 22 september.

Ärendet

Utredningens syfte och bakgrund

I samband med att Kommunfullmäktige i Stockholms stad antog ett reviderat funktionshinderspolitiskt program fattades även beslut om att råden för funktionshindersfrågor ska utvärderas.

Kommunstyrelsen konstaterade att rådets organisering och arbetssätt behöver ses över och anpassas i takt med att staden utvecklas.

Funktionshindersombudsmannen och Funktionsrätt Stockholm har vid olika tillfällen framfört att delaktigheten och inflytandet för personer med funktionsnedsättning behöver stärkas. Funktionsrätt Stockholm, som samordnar rekryteringen av ledamöter till stadens råd, har även framfört till Kommunstyrelsen att det är svårt att rekrytera ledamöter till råden.

Stadsledningskontoret har på uppdrag av kommunfullmäktige tagit fram en utredning i syfte att stärka delaktigheten och inflytandet för stadens råd för funktionshindersfrågor. Utredningsarbetet har i stor utsträckning genomförts genom dialoger med chefer och medarbetare i staden, funktionshindersrörelsen samt ledamöter i råden. En utgångspunkt för utredningen har varit att överväga förslag som innebär att råden får en tydligare strategisk roll när det gäller genomförandet av *Program för delaktighet och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning*.

Nuläge

I Stockholms stad finns 26 råd för funktionshindersfrågor med totalt 183 platser. Kommunstyrelsens råd har åtta ledamöter och övriga råd består av sju ledamöter. Under de senaste åren har det varit cirka 40 vakanser. En enkät som genomfördes 2019 visar att råden har en jämn könsfördelning men en ojämna fördelning avseende ålder. I utredningen framkommer att råden behöver företräddas av fler unga, samt att den etniska mångfald som finns i staden behöver speglas i råden.

De olika råden har instruktioner som förskriver deras roll och uppgift. Dessa skiljer sig något mellan kommunstyrelsens råd och de nämndknutna råden. En gemensam uppgift för samtliga råd är att verka som rådgivande organ i frågor som har funktionshindersaspekter.

Nedan ges exempel på synpunkter som framkommit under utredningsarbetet:

- Rådets samlade kompetens behöver tas tillvara på ett bättre sätt.
- Arbetet i råden kan tjäna på en tydligare koppling till övergripande frågor och stadens stadsövergripande styrdokument, i synnerhet *Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning*.
- Det är inte ändamålsenligt att råden ägnar sig åt att ge synpunkter på de omfattande nämndhandlingarna som ligger till grund för sammanträdena i stadsdelsnämnderna.
- Det är otydligt hur de synpunkter som framförts i råden tas om hand. Återkoppling om hur synpunkter beaktas kan bli bättre.
- Ett minskat antal råd underlättar möjligheten att tillsätta alla platser i råden men kan påverka möjligheten till delaktighet negativt.
- Rådets ledamöter borde få ersättning för förlorad arbetsinkomst.

Utredningens resultat

Utredningen föreslår att antalet råd på stadsdelsnivå minskas från 13 till 6 men att antalet ledamöter i dessa råd ökas från 7 till 8. Detta ökar förutsättningarna att tillsätta alla platser i råden och kan gynna samverkan och kunskapsspridning.

Utredningen menar att möjligheten till ersättning för faktisk förlorad inkomst kan bidra till att öka förutsättningarna för delaktighet och inflytande samt bidra till en bredare representation avseende ålder.

Råden förslås få en tydligare roll i att stödja och ge råd i hur staden kan undanröja hinder som personer med funktionsnedsättning kan erfara. Därför föreslår utredningen att rådets arbete tydligare ska kopplas till nämndernas och bolagens strategiska arbete med att leva upp till de mänskliga rättigheterna för personer med funktionsnedsättning. På så vis länkas rådets arbete tydligare till genomförandet av *Program för delaktighet och inflytande för personer med funktionsnedsättning*.

Utredningen menar också att det bör tas fram en vägledning som utgör ett stöd för genomförandet av de nya arbetssätten och de organisatoriska förändringarna.

Kommunstyrelsens förslag till beslut

Utifrån utredningen föreslår kommunstyrelsen att kommunfullmäktige ska fatta en rad beslut i linje med utredningens förslag. Förändringarna föreslås gälla från den 1:a januari 2023.

Förslagen framgår i sin helhet i bilaga 4 och innebär bland annat:

- nya instruktioner för kommunstyrelsens råd samt nämndknutna råd,
- en minskning av antalet stadsdelsanknutna råd från 13 till 6,
- en ökning av antal ledamöter från 7 till 8 i råd knutna till stadsdelsnämnderna,
- att kommunstyrelsen ska ta fram en vägledning som stödjer implementering av nya arbetssätt och organisation samt
- att kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram ett förslag som innebär att ledamöter i råden erhåller ersättning för förlorad arbetsinkomst.

I de reviderade instruktionerna framgår bland annat att råden ska vara ett forum som bistår stadens arbete med att leva upp till de mänskliga rättigheterna för personer med funktionsnedsättning samt att råden ska delta i planering och uppföljning av hur utvecklingsarbetet gällande rättigheterna går.

Jämställdhetsanalys

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning, i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet beaktas (prop. 2016/17:188, Betänkande 2017/18:SoU5). Stadens *Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning* bygger på FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och det nationella målet för funktionshinderspolitiken. Genom att stadens råd för funktionshindersfrågor i större utsträckning knyts till genomförandet av programmet kan även ett jämställdhetsperspektiv stärkas. Det sker dock inte per automatik utan arbetet med genomförandet av programmet behöver genomgående innehålla ett jämställdhetsperspektiv. Att könsfördelningen i stadens råd är jämn är i detta sammanhang viktigt att bevara.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig bakom remissens förslag i sin helhet och anser att dessa är väl avvägda.

Sammanslagning av råd

Förslagen om att minska antalet råd genom att stadsdelsnämndernas råd slås samman kan med stor sannolikhet möjliggöra att platserna kan tillsättas framöver. Förvaltningen erfar att det i dagsläget finns stadsdelsnämnder som inte kan bemanna sina råd. Förslaget kan därmed bidra till en ökad likställdhet i hur funktionshinderperspektivet kan genomsyra stadens arbete i alla nämnder. Det kan på sikt leda till en bättre livssituation för personer med funktionsnedsättningar.

Vägledning

Förvaltningen välkomnar förslaget att ta fram en vägledning för rådets arbetssätt och organisation. En vägledning kan underlätta för samverkan och skapa trygghet i rådets arbete. Samtidigt måste varje råd få frihet att själva utforma sitt arbete inom vissa givna ramar. Råden kan ha lokala förutsättningar och till viss del olika fokusområden beroende på nämndernas inriktning.

Socialförvaltningen föreslår att vägledningen ska innehålla förslag på hur samverkan kan ske på ett sätt som medför att rådets förslag beaktas och omhändertas. För att rådets bemanning ska fungera och för att råden ska kunna fylla sitt syfte behöver ledamöterna uppleva att arbetet är meningsfullt och leder till en faktisk förbättring av levnadsvillkor för personer med funktionsnedsättningar.

Påverkan på förvaltningens råd

Förslagen innebär att social-, äldre- och överförmyndarnämndens råd består i oförändrad form men att arbetssätten till viss del förändras. Nya arbetssätt kommer att kräva ett visst arbete av både rådets medlemmar såväl som av förvaltningen. Förvaltningen menar att det är viktigt ta tillfället i akt att hitta former som bidrar till ett gemensamt lärande och kontinuerligt förbättringsarbete. Det kan exempelvis vara värdefullt att ta del av rådets synpunkter tidigt i processen när det gäller förvaltningens uppgift att genomföra de budgetuppdrag som nämnden får genom kommunfullmäktiges budget. Det kan vara ett sätt för rådet och förvaltningen att samverka kring det strategiska arbetet med att nå målen i programmet för tillgänglighet och delaktighet. I detta arbete är det fortsatt viktigt att rådets medlemmar talar som helhet för hela funktionshinderområdet och inte enbart för den organisation som ledamoten tillhör.

Ersättning

Förvaltningen delar utredningens bedömning om att ersättning för förlorad arbetsinkomst kan leda till att fler yngre personer engagerar sig i stadens råd för funktionshinderfrågor. Förvaltningen saknar dock en strategi för hur råden ska uppnå en högre grad av etnisk mångfald.

Uppföljning

I kommunstyrelsens utredning framgår att uppföljning av förslagen är viktigt. Detta är en synpunkt som socialförvaltningen delar. Förvaltningen har noterat att det saknas en beslutspunkt om uppföljning av förslagen i kommunstyrelsens förslag till beslut och menar att det bör läggas till.

Bilagor

1. Råd för funktionshindersfrågor – en utredning om hur delaktighet och inflytande kan stärkas
2. Instruktion för kommunstyrelsens råd för funktionshindersfrågor
3. Instruktion för bolags- och nämndknutna råd för funktionshindersfrågor
4. KS 2021_1716 Tjänsteutlåtande -Råd för funktionshindersfrågor